8

ДЕРЖБУД УРСР
УКРАЇНСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ
НАУКОВО-РЕСТАВРАЦІЙНИЙ
ПРОЕКТНИЙ ІНСТИТУТ
УКРПРОЕКТРЕСТАВРАЦІЯ

**ЛЬВІВСЬКИЙ
ФІЛІАЛ**

Впорядкування центральної частини м. Львова, прилеглої до території Високого Замку.

Натурні обстеження та технологія [illegible] реставрації фасадів по вул. Чорноморській № 1,3,7,9

Львів- 91 р.

ДЕРЖБУД УРСР
УКРАЇНСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАУКОВО-РЕСТАВРАЦІЙНИЙ
ПРОЕКТНИЙ ІНСТИТУТ „УКРПРОЕКТРЕСТАВРАЦІЯ“

ЛЬВІВСЬКИЙ ФІЛІАЛ

Впорядкування центральної частини м. Львова, прилеглої до території Високого Замку

Натурні обстеження та технологія реставрації фасадів по вул. Чорноморській № І,3,7,9

Том______Книга______________
Шифр 90-161

~~Директор~~ гол. арх. Ковалишин І.М.
Головний архітектор проектів Кривошеєва Д.С.
Начальник майстерні Піхурко У.С.

ЛЬВІВ 91 р.

Миколаївська райдрукарня, IX. 1990 р., зам. 6922—200

Замовник: : Львівський державний історико-
архітектурний заповідник

Стадія РК

Авторський колектив та відповідальні виконавці

Прізвище, ім:я, по батькові	Посада	Ступінь участі в розр.
Майорчук М.	пр. арх.	

ГАП Кривошеєва Д.С.

Склад документації тому

I. Картки первинного опорядження та технічного стану фасаду

П. Технологія ведення робіт

ІСТОРИКО АРХІТЕКТУРНА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ПАСПОРТ ЗАБУДОВИ VII

ОБЛАСТЬ	РАЙОН Шевченківський
МІСТО Львів	АДРЕСА Чорноморська 1
КОД	

ОБСТЕЖЕННЯ ФАСАДУ

ПЕРВИННА ТЕХНОЛОГІЯ СПОРЯДЖЕННЯ

	помазка "в рукавицю"		пофарбування вапняне
	помазка " в ложку "		" аль фреско "
	тиньк без правила		пофарбування вапняно-органічне
	тиньк під правило		пофарбування темперне
	витрава		пофарбування крейдяне
●	кам"яний тиньк		воскування
●	облицювання каменем	●	позолота
	облицювання керамікою,цеглою		посріблення
	сграфіто		патина натуральна
	роспис, поліхромія		патина штучна
	мозаїка		воронення
●	пофарбування олійне		лакування

ПЕРВИННІ МАТЕРІАЛИ СПОРЯДЖЕННЯ

ТИНЬК		КАМІНЬ		КЕРАМІКА		МЕТАЛ	
вапняно-піск.		вапняк м"який		просто випал.		чорний	●
вапняно-гіпс.		вапняк кристал.	●	клінкер		цинк	
стюк		пісковик		глазурована		мідь.	
вапняно-глин.		граніт		шамот		оцинківка.	
вапняно-цем.		туф		бисквіт		кольр. сплав	
цементний		андезит		соляна		алюміній	
кам"янистий	●	базальт		лустрована			
теразитовий		ракушник		смальтова			
цем"янка		мармур					

ДАТА ЗАПОВНЕННЯ 19·X·1991

ПРИМІТКИ

ЗАПОВНИВ Мацорчук М.

ВПЛИВИ СЕРЕДОВИЩА		ПЕРВІСНИЙ КОЛІР		МКО
ОРІЄНТАЦІЯ ФАСАДУ		фасад	⬜	
східна				
західна	●	деталі	⬜	
північна	●			
південна				
ОЗЕЛЕНЕННЯ		цоколь	⬜	
озеленення є	●			
озеленення немає		дах		
ЗАБРУДНЕННЯ СЕРЕДОВИЩА				
кислі осадки	●	метал	🟫	
запиленість	●			
хімічні сполуки		столярка вікон	🟩	
ВОЛОГІСТЬ				
ґрунтові води	●	столярка дверей	🟩	
атмосферні осадки	●			

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ СТАН ФАСАДУ

ВИД УШКОДЖЕНЬ	тиньк			камінь			кераміка			метал		
	15%	30%	60%	15%	30%	60%	15%	30%	60%	15%	30%	60%
механічні пошкоджен.												
тріщини	●											
відшарування												
морозне відшарування				●								
втрати				●								
біологічні пошкодж.												
бактерії												
мхи, лишаї	●											
рослинність												
грибки	●											
солі												
тверді висоли												
м"які висоли												
вологість												
цокольно-капілярна	●			●								
втрати водозахисту	●											
втрати паропроник.												
суцільна												
корозія												
звичайна										●		
хвороби патини												
дикі патини												

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕХНОЛОГІЯ

ІСТОРИКО АРХІТЕКТУРНА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ПАСПОРТ ЗАБУДОВИ VII

ОБЛАСТЬ	РАЙОН Шевченківський
МІСТО Львів	АДРЕСА Чорноморська 3
КОД	

ОБСТЕЖЕННЯ ФАСАДУ

ПЕРВИННА ТЕХНОЛОГІЯ СПОРУДЖЕННЯ

помазка " в рукавицю "		пофарбування вапняне
помазка " в ложку "		" аль фреско "
тиньк без правила	●	пофарбування вапняно-органічне
тиньк під правило		пофарбування темперне
витрава		пофарбування крейдяне
кам"яний тиньк		воскування
облицювання каменем		позолота
облицювання керамікою,цеглою		посріблення
сграфіто		патина натуральна
розпис, поліхромія		патина штучна
мозаїка		воронення
пофарбування олійне		лакування

ПЕРВИННІ МАТЕРІАЛИ СПОРУДЖЕННЯ

ТИНЬК		КАМІНЬ		КЕРАМІКА		МЕТАЛ	
вапняно-пісч.	●	вапняк м"який		проста випал.		чорний	
вапняно-гіпс.		вапняк кристал.		клінкер		цинк	
стюк		пісковик		глазурована		мідь	
вапняно-глин.		граніт		шамот		олов'янка	
вапняно-цем.		туф		бисквіт		кольор. сплав	
цементний		андезит		соляна		алюміній	
кам"янковий		базальт		люстрована			
керамзитовий		ракушняк		смальтова			
цем"янка		мармур					

ДАТА ЗАПОВНЕННЯ 19.X.1991

ЗАПОВНИВ Майоричук М.

ПРИМІТКИ

ВПЛИВИ СЕРЕДОВИЩА		ПЕРВІСНИЙ КОЛІР		МКО
ОРІЄНТАЦІЯ ФАСАДУ		фасад	🟧	
східна				
західна	●	деталі	⬜	
північна	●			
південна				
ОЗЕЛЕНЕННЯ		цоколь	🟫	
озеленення є	●			
озеленення немає		дах		
ЗАБРУДНЕННЯ СЕРЕДОВИЩА				
кислі осади	●	метал		
запиленість	●			
хімічні сполуки		столярка вікон	🟩	
ВОЛОГІСТЬ				
ґрунтові води	●	столярка дверей	🟩	
атмосферні осади	●			

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ СТАН ФАСАДУ

ВИД УШКОДЖЕНЬ	тиньк			камінь			кераміка			метал		
	15%	30%	60%	15%	30%	60%	15%	30%	60%	15%	30%	60%
механічні пошкоджен.												
тріщини	●											
відшарування												
морозне відшарування	●											
втрати	●											
біологічні пошкодж.												
бактерії												
мхи, лишаї												
рослинність												
грибки	●											
солі												
тверді висоли												
м"які висоли	●											
вологість												
цокольно-капілярна	●											
втрати водозахисту												
втрати паропроник.	●											
суцільна												
корозія												
звичайна												
хвороби патини												
дикі патини												

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕХНОЛОГІЯ

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

ІСТОРИКО АРХІТЕКТУРНА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ПАСПОРТ ЗАБУДОВИ VII

ОБЛАСТЬ	РАЙОН Шевченківський
МІСТО Львів	АДРЕСА Чорноморська 7
КОД	

ОБСТЕЖЕННЯ ФАСАДУ

ПЕРВИННА ТЕХНОЛОГІЯ СПОРУДЖЕННЯ

	помазка "в рукавицю"		пофарбування вапняне
	помазка " в ложку "		" аль фреско "
	тиньк без правила	●	пофарбування вапняно-органічне
	тиньк під правило		пофарбування темперне
●	виправа		пофарбування крейдяне
	кам"яний тиньк		воскування
●	облицювання каменем		позолота
	облицювання керамікою; цеглою		посріблення
	сграфіто		патина натуральна
	роспис, поліхромія		патина штучна
	мозаїка		воронення
●	пофарбування олійне		лакування

ПЕРВИННІ МАТЕРІАЛИ СПОРУДЖЕННЯ

ТИНЬК		КАМІНЬ		КЕРАМІКА		МЕТАЛ	
вапняно-піск.	●	пісковик м"який	●	проста випал.		чорний	
вапняно-гіпс.		вапняк кристал.		клінкер		цинк	
стюк		пісковик		глазурована		мідь	
вапняно-глин.		граніт		шамот		оцинковане	
вапняно-цем.		туф		бисквіт		коль. сплав	
цементний		андезит		солена		алюміній	
вап"нистий		базальт		люстрована			
теразитовий		ракушняк		смальтова			
цем"янка		мармур					

ДАТА ЗАПОВНЕННЯ 19.X.1991

ЗАПОВНИВ Манорчук М.

ПРИМІТКИ

ВПЛИВИ СЕРЕДОВИЩА		ПЕРВІСНИЙ КОЛІР		МКО
ОРІЄНТАЦІЯ ФАСАДУ		фасад	🟥	
східна	●	деталі	🟨	
західна				
північна	●			
південна		цоколь	🟨	
ОЗЕЛЕНЕННЯ				
озеленення є	●	дах		
озеленення немає				
ЗАБРУДНЕННЯ СЕРЕДОВИЩА		метал		
кислі осадки	●			
запиленість		столярка вікон		
хімічні сполуки				
ВОЛОГІСТЬ		столярка дверей		
грунтові води	●			
атмосферні осадки				

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ СТАН ФАСАДУ

ВИД УШКОДЖЕНЬ	тиньк			камінь			кераміка			метал		
	15%	30%	60%	15%	30%	60%	15%	30%	60%	15%	30%	60%
механічні пошкоджен.												
тріщини												
відшарування												
морозне відшарування			●									
втрати												
біологічні пошкодж.												
бактерії												
мхи, лишаї		●										
рослинність												
грибки		●										
солі												
тверді висоли												
м"які висоли		●										
вологість												
цокольно-капілярна												
втрати водозахисту												
втрати паропроник.			●									
суцільна			●									
корозія												
звичайна												
хвороби патини												
дикі патини												

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕХНОЛОГІЯ

ІСТОРИКО АРХІТЕКТУРНА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ПАСПОРТ ЗАБУДОВИ VII

ОБЛАСТЬ	РАЙОН Шевченківський
МІСТО Львів	АДРЕСА Чорноморська 9
КОД	

ОБСТЕЖЕННЯ ФАСАДУ

ПЕРВІННА ТЕХНОЛОГІЯ ОПОРЯДЖЕННЯ

помазка "в рукавицю"	●	пофарбування вапняне
помазка " в ложку "		" аль фреско "
тиньк без правила		пофарбування вапняно-органічне
тиньк під правило		пофарбування темперне
випрара		пофарбування крейдяне
пап"яний тиньк		воскування
облицювання каменем		позолота
облицювання керамікою, цеглою		посріблення
сграфіто		патина натуральна
роспис, поліхромія		патина штучна
мозаїка		воронення
пофарбування олійне		лакування

ПЕРВІННІ МАТЕРІАЛИ ОПОРЯДЖЕННЯ

ТИНЬК		КАМІНЬ		КЕРАМІКА		МЕТАЛ	
вапняно-піск.		вапняк м"який	●	проста випал.		чорний	
вапняно-гіпс.	●	вапняк кристал.		клінкер		цинк	
стюк		пісковик		глазурована		мідь	
вапняно-глин.		граніт		шамот		оцинківка	
вапняно-цем.		туф		бисквіт		коль. сплав	
цементний		андезит		солина		алюміній	
кам"яновий		базальт		люстрована			
тераццовий		ракушняк		смальтова			
цем"янка		мармур					

ДАТА ЗАПОВНЕННЯ 19.XI.1991

ЗАПОВНИВ Майорчук М.

ПРИМІТКИ

ВПЛИВИ СЕРЕДОВИЩА		ПЕРВІСНИЙ КОЛІР		МКО
ОРІЄНТАЦІЯ ФАСАДУ		фасад	🟧	
східна				
західна	●	деталі	⬜	
північна	●			
південна		цоколь		
ОЗЕЛЕНЕННЯ				
озеленення є		дах		
озеленення немає	●			
ЗАБРУДНЕННЯ СЕРЕДОВИЩА		метал		
кислі осадки	●			
запиленість		столярка вікон	🟩	
хімічні сполуки				
ВОЛОГІСТЬ		столярка дверей	🟫	
грунтові води	●			
атмосферні осадки				

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ СТАН ФАСАДУ

ВИД УШКОДЖЕНЬ	тиньк			камінь			кераміка			метал		
	15%	30%	60%	15%	30%	60%	15%	30%	60%	15%	30%	60%
механічні пошкоджен.												
тріщини	●											
відшарування	●			●								
морозне відшарування												
втрати				●								
біологічні пошкодж.												
бактерії												
мхи, лишаї												
рослинність												
грибки	●				●							
солі												
тверді висоли												
м"які висоли	●											
вологість					●							
цокольно-капілярна	●											
втрати водозахисту												
втрати паропроник.	●											
суцільна												
корозія												
звичайна												
хвороби патини												
дикі патини												

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕХНОЛОГІЯ

ТЕХНОЛОГІЯ ОПОРЯДЖЕННЯ ФАСАДІВ ПО ВУЛ. ЧОРНОМОРСЬКІЙ

№№ 3, 7, 9.

РОЗДІЛ I. ПІДГОТОВЧІ РОБОТИ.

I.I. Поверхня фасаду розчищається від старих фарбних нашарувань шпателями. Для прискорення процесу розчистки поверхні рекомендується змочувати її гарячим 5% розчином соди, або синтетичних пральних речовин / "Ландиш ", " Ера ", тощо /. Усі ділянки тиньку, виконані в процесі ремонту з застосуванням цементу підлягають видаленню. Поверхня тиньку після видалення цих нашарувань, розшивається та обробляється вапняною водою. Повній ліквідації підлягає тиньк на цоколях, які розчищаються до поверхні кладки. Усі тріщини розшиваються на 2- 3 см. Сильно забруднені та знивельовані пізнішими перетирками та ремонтами ліпні деталі, тяги та профілі, рекомендується чистити з застосуванням кислих розчинів. З цією метою найкраще використовувати оцтову кислоту, / 2 -3 % розчин у теплій воді /. У випадку відсутності її допускається використання технічної соляної кислоти, але не більше , як I % концентрації. Ліпнина змочується кислим теплим розчином і через I5- 20 хв. очищається металевими щітками. Очищену поверхню обмивають луб"яною щіткою з 25 % розчином вапна кипілки.

I.2. Протибіологічний захист фасаду. Цоколі , повністю розчищені від старого тиньку обробляються проти мхів, лишаю та іншої рослинності наступним розчином:

Сімазін / гербіцидний препарат / - 50г
Вапняна вода 5 % - I кг

Обробка проводиться луб"яними малярними щітками, при обробці в обов"язковому порядку використовуються гумові рукавиці та респіратор. Аналогічній обробці підлягають балконні плити, та ділянки карнизів , де простежується обростання мохом та рослинність.

Після гербіцидної обробки, але не раніше, ніж через 8 годин проводиться протигрибкова обробка, якій підлягають усі цоколі, ділянки під карнизами, водостоками, інші зволожені ділянки фасаду; на яких простежується грибкове зараження поверхні. Обробка проводиться наступним розчином

Фундазол / сільськогосподарський препарат / - 50 г
Вода чиста - I л

Використання фундазолу вимагає застосування гумових рукавиць та респіратора. Усі антибіологічні розчини наносятся на поверхню виключно луб"яними, або маховими малярними щітками. Застосування для їх нанесення пульверізатора, категорично забороняється.

I.3. Відсолення проводиться в межах кладки цоколів, після їх повної розчистки від пошкодженого та цементного тиньку. З цією метою цоколі двічі, або тричі за робочий день сильно змочують кип"яченою водою з пульверізатора. Зволоження продовжується IO- I5 хв. Зволожений цоколь прикривається поліетіленовою плівкою, для уникнення висихання. Після 30- 40 сеансів такої обробки , цоколь просушують та покривають тонким шаром вапна кипілки.

I.4. Профілактична обробка білого каменю цоколів та інших деталей. Камінь повністю розчищається від усіх тиньків та пофарбувань. Після розчистки, яка проводиться без застосування металевого інструменту, камінь миють абразивно- миючою пастою наступного складу:

Засіб пральний синтетичний " Ландиш " - I частина
Засіб для чистки " Пемоксоль " - I частина
Пісок річковий промитий, дрібнозернистий - I частина

Усі компоненти змішують і затворюють невеликою кількістю теплої води. Паста наноситься на камінь і одразу ж після нанесення сильно розтирається коротко підрізаним та підв"язаним малярним пензлем, або жорсткою, спрацьованою малярною щіткою. Через 20- 30 хв. утворена піна змивається великою кількістю чистої води. Остаточно камінь промивають 8% розчином вапняного молока.

Антибіологічна обробка проводиться за рецептурою наведеною вище. Розчищений та промитий камінь консервується після повної просушки розчином наступного складу

Віск , або воскова мастика - 50 г
Скипідар очищений №2 - I кг

РОЗДІЛ III. Ремонт тиньку та ліпнини.

II.I. Ремонт втраченого тиньку ведеться розчином наступного складу:

Вапно- тісто - 2 частини
Пісок річковий - 2 частини
Цем"янка, крихта вапняку - I частина
Вугілля деревне, крихта - 0,5 частини

Для збільшення марки розчину, його затворюють з додатком I0% казеінового клею з розрахунку I кг клею на 25 кг розчину.

Великі втрати тиньку , вимагають попереднього встановлення дерев"яної проолілфленої за два рази дранки. Розчин накидається в три шари. При цьому останній, обризг, повинен мати товщину не більше 0, 5 см і в"язкість на 25% нижчу ніж попередні.

II.2. Розчин для ремонту ліпнини виготовляється зі складом, зближеним до первинного:

Вапно- тісто I сорту 50% вологості - 2 частини
Гіпс щирецький скульптурний - I,5 частини
Крихта вапняку - I частина
Пісок промитий з зерном не більше 0,I мм 2,5 частини
Оліфа 0, 2 частини

Гіпс затворюється і додається у вже перетертий готовий розчин . Реставрація ліпних деталей та тяг проводиться по шаблонах . знятих з повністю розчищених збережених ділянок.

II. 3. Ремонт та реставрація втрат на білому камені проводиться розчином наступного складу :

Вапно- тісто - I частина
рихта вапнякова та пудра вапняку - I,5 частини
мульсія ПВА , технічна - 0,I5 частини

Туш креслярська казеїнова чорна - до відтінку патини натурального каменю

На ділянках великих втрат цоколів паста накидається по арматурі з мідних т. званих " обойних " цвяхів .

РОЗДІЛ III. ПОФАРБУВАННЯ ФАСАДІВ.

III.I. Приготування основного в"яжучого для фасадних робіт. Основне в"яжуче готується за наступною рецептурою:

Вапно- тісто I сорту - I0 л

Казеїновий клей - I л

Оліфа - I00 г

Бура, або інші антисептики - 60 г

Спочатку готують казеїново- оліфну емульсію. З цією метою I кг казеїну сухого марки А розводять у 5 л вапняної води і дають набухнути 2- 3 години. Після повного набухання клею його ретельно перемішують додаючи невелику кількість вапняного тіста. Перемішування продовжується до повного зникнення комків та згустків. В готовий клей поступово починають додавати оліфу, при цьому розчин перемішують в одну сторону, за або проти годинникової стрілки. Останнім додають розчин антисептику. За браком бури з цією метою можна використовувати 5 % розчин фундазолу, або 2 % розчин нітрафену у теплій воді, з розрахунку 250г / склянка / розчину / на I0 л клею. Готова емульсія вливається в затерте з пігментами, процiджене вапняне тісто. Додавати емульсію рекомендується з розрахунку на I день роботи, оскільки фарбний розчин тратить життєздатність через 24 години. Тому краще готову емульсію тримати в герметично закритому чистому посуді і використовувати по мірі необхідності.

III.2. Пігменти для пофарбування фасадів . Для пофарбування фасадів згідно кольорових еталонів необхідні такі пігменти:

Вохра золотиста, марок 0-3 та 0- 4 , Іршавського, або Хустського комбінатів. Використовується без додаткової перевірки.

Гуаш жовта на основі крону, густотерта. Вимагає перевірки за наступною методикою: невелику кількість гуаші заливають денатурованим спиртом. Якщо через 24 години розчин не забарвився, або забарвився

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

слабо, пігмент надається до використання.

Гуаш густотерта, " Алая " на основі кадмію, перевіряється, як описано вище.

Гуаш густотерта " Лимонная " , на основі стронціанів, перевіряється, як описано вище.

Сурик залізний сухий, довільного виробництва, використовується без перевірки

Окис хрому марки ОХП- 5 використовується без перевірки.

Усі фарбні суміші, отримані на суміші цих компонентів.

РОЗДІЛ IУ. ПІДГОТОВКА ТА ОПОРЯДЖЕННЯ СТОЛЯРКИ.

IУ.I. Столярка розчищається від старих фарбних покрить пастою БЭМ-2, або розчином наступного складу:

Вапно негашене, або кипілка - Iчастина
Сода - I частина
Вода, до робочої в"язкості

Розчин накладається на поверхню. Спалена стара фарба, через 2години легко видаляється металевим шпателем, або щітками.

IУ.2. Розчищену столярку грунтують розчином наступного складу:

Оліфа - I кг
Клей столярний 25% - 200 г
Мило господарське - 300 г

Після грунтовки всі втрати , тріщини та дефекти шпатлюються готовою шпатльовкою ГФ- 008 виробництва заводу ЛФМ м. Дрогобич .

IУ. 3. Пофарбування столярки проводиться емалями ГФ- I70, або ПФ - I80 згідно еталонів кольору, наведених в паспортах. Для отримання кольорових сумішей використовується наступний асортимент емалей:

ПФ- I80 " Зелена фісташкова "
ПФ - I80 " Кістка слонова "

Усі кольорові еталони столярки виконані на суміші цих емалей.

РОЗДІЛ У. ОПОРЯДЖЕННЯ МЕТАЛУ.

У.І. Металеві деталі та поверхні очищаються термометодом / паяльною лампою/, або за технологією наведеною вище. Після очистки обезжирюються уайт-спірітом, або бензином.

У.ІІ. Металеві деталі огрунтовуються залізним суриком в оліфі за два рази. Для грунтовки може бути використана також емаль ПФ- І80 марки " Вохра золотиста "

У.ІІІ. Метал покривається сумішшю бронзової пудри нагрітої попередньо до 220 °С та цапон-лаку. У випадку відсутності цапон лаку може бути використаний лак МЦ- І32 для зовнішніх робіт, виробництва Львівського заводу ЛФМ.